

Fukt i grunden

– en katastrof?

Att åtgärda en fuktskada i husets grundläggning har länge varit en dyr historia, oavsett om det gällt källare, platta på mark eller en krypgrund. Vad det gäller krypgrunder har det dock hänt en hel del på senare tid. En rad nya innovativa tekniker och produkter har lanserats vilket kombinerat med krypgrundens goda åtkomlighet faktiskt gjort det möjligt att åtgärda grunden själv till låga kostnader.

Är fukt i grunden ett problem?

Fukt i grunden kanske inte känns så farligt men det kan ställa till med en rad problem. Virke kan slå sig och golv resa sig; rötsvampar kan angripa bärigheten i virket; bakterier kan växa och sprida dåliga lukter och framför allt; mögel kan skapa ett "sjukt hus" som gör invånarna sjuka och som omöjliggör en försäljning av huset. Att mögel kan ge upphov till allergier har varit känt länge men nu kommer också tydliga indikationer på att mögel och fukt känsliga bakterier kan ge toxiska reaktioner och framkalla sjukdomar.

En svårt skadad grund kan kosta uppåt 300000 kr att reparera, en kostnad som vanligen inte täcks av din hemförsäkring. Att slarva med grunden kan alltså både kosta er hälsa och dyra pengar.

Är grunden fuktig?

Det är numera mycket lättare att själv konstatera om fuktigheten är för hög i grunden med hjälp av så kallade Probiksindikatorer (från Alfasensor). En Probiksindikator är en liten avlång filt kudde som är kemiskt behandlad så att den byter färg från vit till blå när den utsätts för alltför hög luftfuktighet under tillräckligt lång tid.

Vad är då för hög luftfuktighet i sammanhanget? Tidigare angavs ofta 75% relativ luftfuktighet som nivå för mögelgräns. Det är sant att vissa mögel sorter kan växa redan vid 75% men det kräver att förhållandena kvarstår under många veckor och

att det är närmare 20°C i grunden. Är det istället 10°C krävs det 85% för att mögel skall kunna utvecklas - du får således göra bedömningen utifrån maxtemperaturen i grunden.

Finns det befintliga skador?

Med doftsinnen och synen kan man komma långt i diagnosen på huset. En frisk grund doftar inte, varken mögel, kemikalier eller jord. Dålig lukt kommer oftast från trossbotten i form av mögel eller emissioner av kemikalier eller från grundbotten i form av mögel eller jordbakterier. Mögeldoft (eller "källardoft" som det ofta kallas) känner du kanske igen från t ex källare eller komposter. Fuktigt byggmaterial kan ge ifrån sig dofter, särskilt gäller det impregnerat eller behandlat virke samt olika typer av limbundet material som spånplattor. Doften är oftast lite skarp och genomträngande. Kryper du runt i grunden kan du också leta efter fukttecken. Det vanligaste är att blindbottensskivorna (i krypgrundens "innertak") slagit sig och hänger som hängmattor eller kanske t o m trillat ned. Du kan också titta efter utfällningar av kalk eller salter på grundens murar och naturligtvis efter mögel och rötangrepp i trossbottens undersida. Svartmögel syns bäst om du lyser rakt på materialet medans vitmögel är lättast att upptäcka om du lyser längs med trossbotten med ljusstrålen bort från dig.

Sanering

Sanering kan göras på några olika sätt. Möglet kan mekaniskt avlägsnas – vilket som regel är ett slitsamt och hälsovådligt arbete – eller behandlas med något som dödar mikroberna.. Saneringsföretag arbetar idag mycket med sk floggerbehandling som genererar en dimma med det aktiva ämnet men det kräver tyvärr utrustning som inte lämpar sig för gör-det-själv ändamål. En ny möjlighet är att ozonbehandla. Ozon är en gas som genereras i ett ozonaggregat som ställs in i grunden. Behand-

lingen är mycket effektiv och relativt billig om ozonaggregatet hyrs, en behandling kan oftast göras för ett par tusen kronor.

Sanering av rötsvamp görs genom att skadat material byts ut, eventuellt tillsammans med injektering av ett svampgift, t ex Boracol, i kringliggande byggnadsdelar. Låt en fackman göra detta.

Vitmögel

Aktiva åtgärder

Det finns idag två säkra åtgärder för att få ett fuktsäkert klimat i grunden som du kan installera själv. Den äldre så kallade sorptionsavfuktaren, ursprungligen från Munters och TrygghetsVakten som är en avknoppning från Chalmers Tekniska Högskola som lanserades 2002.

Sorptionsavfuktaren verkar genom att blåsa varmluft genom en fuktabsorbent varigenom varmluften tar med sig fukten ut ur grunden. Luften inne i krypgrunden blåses sedan genom fuktabsorbenten och blir på så sätt torrare.

TrygghetsVakten verkar genom att höja temperaturen i krypgrunden vilket ger två effekter, dels sjunker den relativa luftfuktigheten eftersom den är temperaturberoende och dels ventileras fukten ut med ventilationsluften.

I bägge fallen kan du också behöva hjälp från en behörig elektriker att sätta upp ett eluttag i grunden.

Både med sorptionsavfuktaren och TrygghetsVakten stiger temperaturen inne i krypgrunden. Det påverkar naturligtvis både golvvärme komforten och energiförbrukningen i huset. En typisk besparing för ett hus om 125 kvm byggt före 1976 är ungefär 1800 kWh och för nyare hus ungefär 900 kWh. Som synes får man igen hela eller delar av driftkostnaden för avfuktningen i huset (huvuddelen av besparingen kommer av att mindre kallluft ventileras in i grunden vintertid).

/ Rikard Bergsten
Trygghetsvakten

Bilder: Patrik Lindqvist